

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O ANALIZI UTICAJA PROPISA ZA LOKALNE SAMOUPRAVE

OPŠTI PODACI O PROPISU

PREDLAGAČ PROPISA

Opština Bijelo Polje, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj

NAZIV PROPISA

Odluka o načinu odvojenog sakupljanja i sakupljanja komunalnog otpada radi obrade, na teritoriji Opštine Bijelo Polje

1. DEFINISANJE PROBLEMA

Da li je propis posljedica zahtjeva na državnom nivou?

Da

Zakonski/strateški osnov za donošenje propisa

Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. list CG", br. 34/24 i 92/24) – čl. 20 st. 5; Zakon o lokalnoj samoupravi ("Sl. list CG", br. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22, 81/25 i 98/25) – čl. 38 st. 1 t. 2; Statut Opštine Bijelo Polje ("Sl. list CG – Opštinski propisi", br. 19/18) – čl. 46 st. 1 t. 2. Prethodno mišljenje Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera pribavljeno je u skladu sa čl. 20 st. 5 Zakona.

Sopstvene ili prenesene/povjerene nadležnosti?

Povjereni poslovi lokalne samouprave – obaveza donošenja propisa direktno je propisana čl. 20 st. 5 Zakona o upravljanju otpadom.

Koji problem treba riješiti predloženim aktom?

Odsustvo jasnih i obavezujućih pravila o načinu odvojenog sakupljanja komunalnog otpada na teritoriji opštine Bijelo Polje. Bez propisanog načina odvojenog sakupljanja komunalni otpad se miješa, smanjuju se stope recikliranja i ponovne upotrebe, a povećava se količina otpada koji završava na deponijama.

Da li problem ima rodnu dimenziju?

Ne – problem nema poseban uticaj na žene ni na odnose između žena i muškaraca.

Uzroci problema

Zakonska obaveza iz čl. 20 st. 5 Zakona o upravljanju otpadom nalaže JLS da propiše način odvojenog sakupljanja komunalnog otpada, a taj propis na nivou opštine Bijelo Polje nije bio donesen. Pored toga, nedostatak obavezujućih pravila i sankcija za nepoštovanje uzrokuje nizak stepen odvojenosti otpada kod korisnika usluga i sakupljača.

Posljedice problema

Miješanje različitih vrsta komunalnog otpada (papir, plastika, staklo, metal, biootpad i dr.) smanjuje mogućnost recikliranja i ponovne upotrebe. Povećavaju se troškovi obrade miješanog otpada i troškovi odlaganja na deponijama. Negativan uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi zbog neadekvatnog zbrinjavanja organskog i reciklabilnog otpada.

Koji subjekti su oštećeni i na koji način?

Građani – izloženost zagađenju i negativnim efektima lošeg upravljanja otpadom. Sakupljači otpada – nejednaki uslovi i nejasne obaveze. Privredni subjekti (restorani, kancelarije i sl.) – nedefinisane obaveze za odlaganje biootpada i ambalaže. Životna sredina – povećano zagađenje zbog miješanog odlaganja.

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa?	Bez donošenja propisa nastavilo bi se miješano sakupljanje otpada, JLS bi bila neusklađena sa čl. 20 st. 5 Zakona o upravljanju otpadom, a stope recikliranja i ponovne upotrebe ostale bi niske. CG je preuzela obavezu dostizanja EU ciljeva u oblasti upravljanja otpadom, što bi bez ovog propisa bilo teže ostvarivo.
2. CILJEVI	
Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?	1. Uspostavljanje pravnog okvira za odvojeno sakupljanje komunalnog otpada na teritoriji opštine Bijelo Polje. 2. Povećanje stopa ponovne upotrebe, recikliranja i prerade otpada. 3. Smanjenje količine otpada koji se odlaze na deponije. 4. Zaštita životne sredine i zdravlja ljudi od negativnih uticaja miješanog otpada. 5. Ispunjenje zakonske obaveze JLS iz čl. 20 st. 5 Zakona o upravljanju otpadom. 6. Definisanje jasnih obaveza za sakupljače i korisnike usluga s pratećim kaznenim odredbama.
Da li bilo koji cilj unapređuje rodnu ravnopravnost?	Ne – propis jednako utiče na sve kategorije korisnika usluga bez obzira na pol.
3. OPCIJE	
Zašto je propis neophodan?	Čl. 20 st. 5 Zakona o upravljanju otpadom izričito propisuje da način odvojenog sakupljanja i sakupljanja komunalnog otpada radi obrade utvrđuje propis nadležnog organa JLS, uz prethodno mišljenje Ministarstva. Bez ovog akta JLS je u direktnoj neusklađenosti sa zakonskim obavezama.
Moguće opcije	Opcija 1 (status quo): Bez donošenja propisa – neusklađenost sa zakonom, nizak stepen odvojenosti otpada. Nije prihvatljiva. Opcija 2 (dobrovoljni sporazumi) sa sakupljačima bez normativnog okvira – ne ispunjava zakonsku obavezu i ne pruža mehanizme sankcija. Opcija 3 (predloženi propis): Donošenje Odluke kojom se propisuje sistem primarne i sekundarne selekcije, sakupljanje "od vrata do vrata", odvojeno sakupljanje biootpada, kabastog otpada i tekstila, uz jasne obaveze sakupljača i korisnika i kaznene odredbe. Ovo je preferirana opcija.
Obrazloženje preferirane opcije (uključujući rodnu dimenziju)	Opcija 3 jedina ispunjava zakonsku obavezu i uspostavlja sveobuhvatan i izvršiv sistem odvojenog sakupljanja otpada. Propis definiše obaveze za sve aktere (sakupljači, korisnici, JLS), uspostavlja sistem nadzora i predviđa kaznene odredbe. Ima jednak uticaj na muškarce i žene – ne stvara rodnu neravnopravnost.
4. ANALIZA UTICAJA	
Pozitivni uticaji	Građani/domaćinstva: jednostavniji i jasniji sistem odlaganja otpada, bolja životna sredina, manje odlaganja otpada na nepropisnim mjestima. Sakupljači: jasan normativni okvir za organizaciju posla, definisane rute i dinamika sakupljanja. Privredni subjekti: jasne obaveze za odlaganje otpada po vrstama. Opština: ispunjena zakonska obaveza, povećane stope recikliranja, smanjeni troškovi odlaganja. Životna sredina: manje miješanog otpada na deponijama, bolja iskorišćenost reciklabilnih frakcija.

Negativni uticaji	Mogući početni troškovi za sakupljače u nabavci i postavljanju namjenskih posuda različitih boja. Mogući kratkoročni troškovi educiranja korisnika usluga o pravilima selekcije. Kaznene odredbe (čl. 10 i 11) mogu predstavljati finansijsko opterećenje za sakupljače i korisnike koji krše propise.
Rodno-senzitivni uticaji	Propis ne pravi razliku između muškaraca i žena. Zahvaljujući jezičkoj odredbi čl. 2, u kojoj se navodi da izrazi u muškom rodu podrazumijevaju i ženska lica, propis je rodno inkluzivan.
Da li pozitivne posljedice opravdavaju troškove?	Da – dugoročne koristi (povećanje recikliranja, smanjenje troškova deponovanja, zaštita životne sredine) znatno premašuju početne troškove uspostavljanja sistema odvojenog sakupljanja.
Da li propis podržava tržišnu konkurenciju?	Propis ne ograničava tržišnu konkurenciju. Odredbe se odnose na vršioca komunalne djelatnosti koji je određen od strane JLS, ali ne sprječavaju konkurenciju u eventualnim budućim postupcima dodjele.
Administrativna opterećenja i biznis barijere	Sakupljači su dužni da vode evidenciju (djelovodnik otpada) i dostavljaju godišnje izvještaje do 1. marta. Ovo je standardna administrativna obaveza iz oblasti upravljanja otpadom koja ne predstavlja nerazmjerno opterećenje. Za korisnike usluga obaveze su minimalne – pravilno odlaganje u namenske posude.

5. PROCJENA FISKALNOG UTICAJA

Da li je potrebno obezbjediti finansijska sredstva iz budžeta?	Da – potrebna su sredstva za nabavku namjenskih posuda različitih boja i naljepnica, postavljanje informativnih tabli na lokacijama za odlaganje kabastog otpada i biootpada, te edukativne kampanje za korisnike.
Da li je obezbjeđenje sredstava jednokratno ili periodično?	Kombinirano – jednokratna ulaganja u posude i infrastrukturu, te periodični troškovi dezinfekcije posuda (najmanje jednom mjesečno april–septembar, jednom u dva mjeseca u ostalim periodima) i obrade evidencija.
Da li su sredstva obezbijeđena u budžetu?	Troškovi implementacije primarno se finansiraju kroz naknade za komunalne usluge koje naplaćuje DOO "Komunalno Lim". Eventualna dodatna budžetska sredstva planiraju se u okviru redovnog budžetskog procesa opštine.
Da li propis utiče na prihode JLS / budžeta CG?	Propis može neizravno povećati prihode JLS kroz prodaju odvojeno sakupljenih reciklabilnih frakcija (papir, plastika, staklo, metal). Ne smanjuje planirane prihode budžeta Crne Gore.
Da li će se implementacijom propisa ostvariti novi prihodi?	Potencijalni prihodi od prodaje reciklabilnih sirovina koje sakuplja DOO "Komunalno Lim". Iznos zavisi od količine odvojeno sakupljenog otpada i tržišnih cijena sekundarnih sirovina.
Potencijalni korisnici budžeta i rodni aspekt	Korisnici budžetskih sredstava su zaposleni u DOO "Komunalno Lim" i potencijalni dobavljači posuda i opreme. Implementacija ne uzrokuje rodnu neravnopravnost.

6. KONSULTACIJE ZAINTERESOVANIH STRANA

Eksterna ekspertska podrška	Nije korišćena posebna eksterna ekspertska podrška. Propis je pripremljen na osnovu modela koje je dalo Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u okviru prethodno pribavljenog mišljenja.
Koje grupe su konsultovane, u kojoj fazi i kako?	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera – pribavljeno prethodno mišljenje u skladu sa čl. 20 st. 5 Zakona, u fazi nacрта. DOO "Komunalno Lim" Bijelo Polje – konsultovano u fazi izrade nacрта u pogledu tehničkih mogućnosti implementacije (vrste i broj posuda, zone sakupljanja, dinamika pražnjenja).
Da li su bile uključene predstavnice ženskih udruženja?	Ne – s obzirom na to da propis nema rodnu dimenziju, konsultacije sa ženskim udruženjima nijesu posebno organizovane.
Glavni rezultati konsultacija	Ministarstvo je potvrdilo usklađenost nacрта sa Zakonom o upravljanju otpadom. DOO "Komunalno Lim" potvrdilo je tehničku i operativnu izvodljivost predloženog sistema odvojenog sakupljanja, uključujući sistem "od vrata do vrata" i sakupljanje kabastog i biootpada po pozivu.
7. MONITORING I EVALUACIJA	
Potencijalne prepreke za implementaciju propisa	Nedovoljna edukovanost korisnika usluga o pravilnom odlaganju otpada po frakcijama. Potrebno vrijeme za nabavku i postavljanje svih namjenskih posuda. Mogući otpor dijela korisnika koji smatraju da im se povećavaju obaveze. Potreba za koordinacijom između JLS, DOO "Komunalno Lim" i nadležnih inspektora.
Glavni indikatori za mjerenje ispunjenja ciljeva	1. Procenat odvojeno sakupljenog otpada u ukupnoj količini komunalnog otpada (cilj: rast). 2. Količina reciklabilnih frakcija (papir, plastika, staklo, metal) predatih na obradu (cilj: rast). 3. Količina odloženog miješanog komunalnog otpada na deponiji (cilj: smanjenje). 4. Broj izrečenih kazni za prekršaje iz čl. 10 i 11 (cilj: smanjenje tokom vremena). 5. Pokrivenost teritorije opštine sistemom odvojenosti sakupljanja (cilj: 100%). 6. Broj korisnika uključenih u sistem "od vrata do vrata".
Ko je zadužen za monitoring i evaluaciju?	Organ lokalne uprave nadležan za komunalne poslove vrši opšti nadzor nad sprovođenjem Odluke (čl. 9). Državni komunalni inspektor i komunalni inspektor vrše inspeksijski nadzor. Komunalni policajac obezbjeđuje komunalni red. DOO "Komunalno Lim" dostavlja godišnje izvještaje o evidenciji otpada najkasnije do 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu (čl. 6 st. 1 t. 5).

Datum i mjesto: _____

Predlađač propisa: Opština Bijelo Polje, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj